

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2012-01-19
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
12488-11 E och 12519-11 E
Enhet 2:2

KONKURRENSVERKET	
2012-01-19	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

SÖKANDEN
Mål nr 12488-11
1. Custor AB, 556809-5144
Ruskvädersgatan 8
418 34 Göteborg

Ombud: Roberto Agosti, Custor AB, Ruskvädersgatan 8, 418 34 Göteborg

Mål nr 12519-11
2. EuroPark Svenska AB, 556439-7478
Box 47024
100 74 Stockholm

Ombud: Henrik Hansén och Isabel Johansson, H & H Juridik AB, Birger
Jarlsgratan 2, 5 tr, 114 34 Stockholm

MOTPART
Göteborgs Stads Parkeringsaktiebolag, 556119-4878
Box 7174
402 33 Göteborg

SAKEN
Överprövning enligt lagen (2007:1097) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökningarna.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 2
12488-11 E och
12519-11 E

BAKGRUND

Göteborgs Stads Parkerings AB (Parkeringsbolaget) har beslutat upphandla parkeringsövervakning, dnr 12268. Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt 2 kap. 22 § LOU och upphandlingens värde överstiger tröskelvärdet enligt 3 kap. 18 § LOU. I tilldelningsbeslut den 18 oktober 2011 meddelas att Securitas Sverige AB, Addici Security AB och Skandia Bevakning AB erbjuds att teckna avtal avseende parkeringsövervakning med Parkeringsbolaget.

YRKANDEN M.M.

Custor AB (Custor) yrkar att förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har skett på sätt att anbudsprisavräkningsrättelse ska ske avseende flertalet av konkurrenternas anbud. Custor yrkar i andra hand att upphandlingen ska göras om. Custor yrkar vidare att Förvaltningsrätten beslutar att avtal inte får tecknas innan Custors överklagande av Parkeringsbolagets beslut att sekretessbelägga delar av Securitas och G4S anbud prövats i högre instans (Kammarrätten). – Custor anför i huvudsak följande. Parkeringsbolaget har tillämpat aktuella utvärderingskriterier felaktigt och i strid med proportionalitetsprincipen. Parkeringsbolaget har genomfört anbudsprisavräkningar på felaktiga grunder då verksamhet som ligger utanför upphandlingens omfattning beaktats och innefattats i avräkningen. Proportionalitetsprincipen tar sikte på balansen mellan medel och mål och en effekt av proportionalitetsprincipen är att krav ska anpassas efter sina syften. Ett krav som ställs utav upphandlande enhet på en leverantör får sålunda inte vara högre än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med kraven. Varje kriterium måste bedömas utifrån som funktion, det sammanhang i vilket det används men också utifrån hur kriteriet är formulerat. Krav därutöver, är med hänvisning till proportionalitetsprincipen sålunda ej tillåtna att uppställa. Kvalitets- och miljöledningssy-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 3
12488-11 E och
12519-11 E

stem måste sålunda vara direkt kopplade till de tjänster som berörs i upphandlingen. För att skapa förståelse för vad aktuella tredjepartscertifikat innehåller måste dock även kännedom om innebörden av definitionen "bevakning" föreligga. Auktoriserade bevakningsföretag lyder under lagen (1974:191) om bevakningsföretag och därtill utfärdade författningar och föreskrifter. I Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till lagen (1974:191) och förordningen (1989:149) om bevakningsföretag; RPSFS 2009:18 PAP 579-2 framgår följande:

"1 § Med bevakning ska förstås en verksamhet som utövas genom personell kontroll, övervakning eller tillsyn, med eller utan tekniska hjälpmedel av gods, objekt, områden eller verksamhet i avsikt att skapa ett extra skydd mot skada som orsakas genom brottsligt angrepp, brand eller liknande. I begreppet innefattas bevakning av enskild person för dennes skydd, värdetransport och visst annat åtagande som sker med stöd av förordnande eller särskilt godkännande som myndighet meddelat"

....

"Första stycket gäller inte parkeringsövervakning i den betydelse begreppet har i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m. och inte arbete som utförs med stöd av förordnande enligt 23 a polislagen (1984:387). Verksamhet som bevakningsföretag utför som inte är bevakning enligt första stycket benämns i denna författning sidouppdrag"

Parkeringsbolaget har beaktat oväsentligheter, dvs. bevakning och inte parkeringsövervakning, vad gäller anbud från G4S, SBT, Cubsec, Noka, Skandia och Securitas. Parkeringsbolaget har vidare vad gäller Addici Security AB:s anbud gett ett prisavdrag för två ingivna certifikat som enligt en databassökning utfärdats för Addici Manufacturing AB. Det av NBT ingivna certifikatet omfattar "Leverans av bevakning och trafik tjänster". Innebörden av begreppet trafik tjänster är okänt, möjligtvis kan parkeringsövervakningstjänster ingå här. Genom tillämpad anbudsprisavräkning för kvalitets- och miljöledningscertifikat som uppenbarligen är oväsentliga i aktuell tjänsteleveransupphandling har Custor nekats tilldelning av tjänsteuppdrag och således orsakats skada.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 4
12488-11 E och
12519-11 E

EuroPark Svenska AB (EuroPark) yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om. I andra hand yrkas att upphandlingen får avslutas först redan rättelse gjorts. – EuroPark anför i huvudsak följande.

ISO-certifiering "eller motsvarande". En upphandlande myndighet ska leverera ett förfrågningsunderlag som är så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av underlaget kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Den upphandlande myndigheten får under upphandlingens gång inte väsentligen frångå (eller ändra) förutsättningarna i förfrågningsunderlaget. Den upphandlande myndigheten får inte utföra prövningen mot andra kriterier än dem som funnits med i förfrågningsunderlaget. Den upphandlande myndigheten måste iaktta principerna om förutsebarhet och transparens. Parkeringsbolaget har uppställt krav på certifiering av miljö- och kvalitetsledningssystem där även "motsvarande" system likt certifiering ISO 9001 och 14001 kan godtas. För det fall att Parkeringsbolaget har haft ambitionen att kräva ISO-certifiering eller annan certifiering av andra organ inom EES så är förfrågningsunderlaget oklart utformat. Några "skall-krav" på certifiering har inte uppställt som obligatoriska krav. Det går således inte att utläsa av förfrågningsunderlaget att själva ISO certifieringarna är minimikrav för att anbudsgivaren ska kunna erhålla högst poäng. Vad som avses med "motsvarande" är inte vidare definierat i förfrågningsunderlaget. EuroPark har tolkat skrivningen att miljö- och kvalitetsledningssystem som motsvarar ISO 9001 och 14001 är tillräckliga för att vinna upphandlingen. EuroPark innehar sådant miljö- och kvalitetsledningssystem.

Utvärderingsfasen. I svarsformuläret, sida 6, har EuroPark begått ett administrativt misstag och kryssat i fel ruta avseende certifiering enligt ISO 9001 och 14001 eller motsvarande. Rätt kryssat skulle ha varit i rutan "JA" om att EuroPark innehar nämnda ISO certifiering "eller motsvarande". I stället har bilaga till svarsformuläret lämnats och EuroPark har angett att dokumenten kan uppvisas vid behov. EuroPark innehar kvalitets- och mil-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 5
12488-11 E och
12519-11 E

jökkrav som är uppbyggda enligt och motsvarar ISO-certifiering 9001 och 14001. EuroParks verksamhet uppfyller minst lika god standard som ett bolag som innehar ISO-certifiering 9001 och 14001. EuroParks kvalitets- och miljökrav uppfyller således skrivningen "eller motsvarande" såsom anges i anbudsinvjudan. Av tilldelningsbeslutet framgår att EuroPark har värderats till 0 kr vad gäller certifiering ISO 9001 och 14001 eller motsvarande. Att EuroPark gjorde misstaget att inte kryssa i "rätt" ruta kan inte föranleda att myndigheten inte tar hänsyn till anbudsgivarens upphandlingskriterier. Med sunt förnuft har myndigheten kunnat erbjuda EuroPark att komplettera de dokument, enligt bilaga till svarsformuläret, som uppvisar att bolaget innehar motsvarande miljö- och kvalitetsledningssystem. Något sådant tillfälle har inte beretts EuroPark utan myndigheten tilldelade anbudsgivarna tilldelningsbeslut och därefter har det inte funnits utrymme för komplettering. Således föreligger det likaledes brister i utvärderingsfasen i denna del. Parkeringsbolaget har inte utvärderat EuroParks anbud till fullo. *Skada.* Om EuroPark tilldelats reducering om -10 likt de andra anbudsgivare som innehar ISO-systemen har EuroPark vunnit upphandlingen. Myndigheten har vid utvärderingen agerat på ett sätt som inte kunnat förutses av förfrågningsunderlaget vilket inneburit skada för EuroPark.

Parkeringsbolaget anser att ansökningarna ska avslås och bestrider Custors yrkande att avtal inte ska få tecknas innan Custors överklagande av sekretessbeslut har prövats i högre instans.

Parkeringsbolaget anför i huvudsak följande. Upphandlingen har genomförts som en öppen upphandling och utvärderingsgrunden har varit det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Två av utvärderingskriterierna var huruvida leverantörens kvalitets- och miljöledningssystem var certifierat. Kraven innebar att anbudsgivarens kvalitetsledningssystem, för att anbudsgivaren skulle erhålla reducering i anbudspriset, skulle vara certifierat enligt ISO 9001 eller motsvarande. För att erhålla reducering för miljöledningssystemet skulle systemet vara certifierat enligt ISO 14001 eller mot-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 6
12488-11 E och
12519-11 E

svarande. Kraven på certifiering av tredje part är uppställda mot bakgrund av att Parkeringsbolaget vill säkerställa att leverantörens kvalitets- och miljöledningssystem uppfyller en godtagbar nivå.

Av Custor åberopade grunder.

Oproportionellt utvärderingskriterium Utvärderingskriterierna får sammanfattningsvis anses vara en proportionerlig och adekvat åtgärd för att uppnå syftet att säkerställa systemens funktion. Det har varit tydligt vad Parkeringsbolaget fäster särskild vikt vid, nämligen bl.a. att anbudsgivaren har ett certifierat kvalitets- och miljöledningssystem. Custor synes mena att den omständigheten att de av vissa andra anbudsgivare åberopade certifikaten visat sig inte innefatta den avgränsade bevakningstjänsten "Parkeringsövervakning" ska medföra att dessa inte får tilldelas reduceringen. Kriterierna i förfrågningsunderlaget anger emellertid inte att certifieringen ska avse specifikt "parkeringsövervakning" eller att certifiering avseende övervakning mer generellt inte skulle godtas. Det kan överhuvudtaget ifrågasättas om en sådan avgränsning vore möjlig att göra i ett förfrågningsunderlag med hänsyn till proportionalitetsprincipen. Det väsentliga i utvärderingskriteriet är nämligen att anbudsgivarna kan visa att deras bevakningsverksamheter arbetar systematiskt och målinriktat med kvalitets- och miljöledningsfrågor och att arbetet blivit reviderat genom utomstående tredje part. Huruvida den certifierade bevakningsverksamheten i det enskilda fallet innefattar även parkeringsövervakning har ingen avgörande betydelse för kvalitets- och miljöledningssystemet. Det följer vidare av Kammarrätten i Sundsvalls dom den 30 oktober 2009 i mål nr 5832-09 att det ankommer på den upphandlande myndigheten hur långtgående krav man vill ställa. I föreliggande fall har kravet inte knutits specifikt till "Parkeringsövervakning". I föreliggande fall har Parkeringsbolaget vid anbudsöppningen kunnat konstatera att vissa av leverantörerna, genom att inge certifikat, kunna styrka att deras bevakningsverksamhet certifierats av utomstående tredje part. De har därför erhållit reduceringen.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 7
12488-11 E och
12519-11 E

Addicis anbud. Ingivet certifikat har utfärdats för Addici Facility Management AB som är ett systerbolag i samma koncern. Vid utvärderingen har Parkeringsbolaget ansett att aktuellt certifikat bör kunna tillgodoräknas Addici Security AB. Skulle förvaltningsrätten finna att bedömningen inte är förenlig med förfrågningsunderlaget görs i andra hand gällande att tillgodoräkandet inte medför skada för Custor eftersom Custor, oaktat Addicis anbud, inte skulle tilldelats kontrakt. Custor har därmed inte lidit skada. *Custors anbud.* Anbudet innehåller endast ett påstående från bolaget självt om att dess miljö- och kvalitetsledningssystem är likvärdiga. Någon certifiering har inte bifogats anbudet. Custor har således inte kunnat visa att deras system är certifierade av utomstående tredje part. Custor har därmed inte heller erhållit extrapoängen avseende certifierade kvalitets- och miljöledningssystem.

Skada. Custor har inte visat att de lidit skada som en följd av att Parkeringsbolaget brutit mot LOU.

Av EuroPark åberopade grunder

Av EuroParks svarsformulär framgår att EuroPark inte är certifierade enligt ISO 9001 eller ISO 14001. EuroPark har inte kryssat i rutan på sidan 6 i svarsformuläret. EuroPark har vidare i bilaga 1 till svarsformuläret under "FFU 6 särskilda kontraktsvillkor" uppgett att de egna systemen inte är certifierade. Parkeringsbolaget har därmed inte haft möjlighet att tilldela Europark reduktion av anbudspriset för certifierade kvalitets- och miljöledningssystem.

Custor anför i yttrande bl.a. följande. Parkeringsbolaget har i sitt svar angett att huruvida den certifierade verksamheten "i det enskilda fallet innefattar även parkeringsövervakning har ingen avgörande betydelse för kvalitets- och miljöledningssystemet". Parkeringsbolaget medger sålunda att bolaget uppställt och utvärderat helt irrelevanta aspekter i förhållande beträffande den aktuella upphandlingen, vilket definitivt torde stå i strid med proportionalitetsprincipen. Ej heller har Parkeringsbolaget beaktat sista

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 8
12488-11 E och
12519-11 E

meningen i såväl 11 kap. 14 och 15 §§ LOU som säger att även andra bevis på likvärdiga (kvalitetssäkringsåtgärder/miljöledningsåtgärder) skall godtas. Enligt Kammarkollegiet upphandlingsstöds vägledning 2011:04 s. 37 framgår bl.a.

Det är omfattningen av ett kvalitetsledningsarbete enligt angiven standard som ska motsvaras, inte certifikatet. I de fall en anbudsgivare kan visa att denne har ett kvalitetsledningssystem motsvarande den standard som krävs för certifiering, ska detta jämföras med certifiering. Det kan till exempel vara en egen beskrivning av rutiner och kontroller vid produktion, ärendehantering eller reklamationshantering. Den upphandlande myndigheten måste ha kompetens för att bedöma vad som är likvärdigt eller motsvarande.

Custor kan inte finna annat än att Parkeringsbolaget endast prövat och genomfört anbudsprisreducering i de fall tredjepartscertifikat uppvisats. Detta förfaringsätt är felaktigt. Anmärkningsvärt i målet kan också vara att påstå att aktuell upphandling avser parkeringsövervakningstjänster, ingenting annat. I Miljöledningsrådets vägledning för miljöanpassad tjänsteupphandling återfinns man, sid 5, att rådet anger att:

Under vissa förutsättningar kan det vara relevant att begära att leverantören redovisar att man arbetar med någon form av miljöledningssystem. Det gäller vid upphandling av tjänster eller byggtreprenader "om det med hänsyn till kontraktet behövs sådana uppgifter". Av förarbetena till LOU framgår att det anses motiverat med sådana krav om tjänsten eller byggtreprenaden ger upphov till stor miljöpåverkan eller innebär särskilda risker för miljön. Tydliga exempel är byggtreprenader av stor omfattning, byggande på förorenad mark, tjänster som innebär hantering av kemikalier eller farligt avfall tunga vägtransporter, saneringstjänster och liknande.

Parkeringsövervakningstjänster och dess omfattning i denna upphandling kan omöjligen ge upphov till någon stor miljöpåverkan. Utvärderingskriterierna kan därmed inte anses proportionerliga och adekvata.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m.

I 1 kap. 9 § LOU anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 9
12488-11 E och
12519-11 E

upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 11 kap. 11 § LOU skall den upphandlande myndigheten i annonsen om upphandling eller i inbjudan att lämna anbud ange på vilket eller vilka av de sätt som anges i andra stycket som en leverantör skall styrka sin tekniska kapacitet. Enligt andra stycket punkt 7 får, när det är fråga om byggentreprenader eller tjänster, den tekniska kapaciteten styrkas endast genom uppgifter om de miljöskyddsåtgärder leverantören kommer att tillämpa när kontraktet fullgörs, om det med hänsyn till vad kontraktet avser behövs sådana uppgifter.

I 11 kap. 14 § LOU anges att om en upphandlande myndighet kräver att leverantören visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende organ om att leverantören iakttar vissa kvalitetssäkringsstandarder, skall myndigheten hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standarder på området och vilka kvalitetssäkringssystem är certifierade av organ som uppfyller europeiska standarder för certifiering.

I 11 kap. 15 § LOU, i dess lydelse från och med den 1 augusti 2011, anges att om en upphandlande myndighet i de fall som avses i 11 § andra stycket 7 kräver att få tillgång till ett av ett oberoende organ upprättat certifikat som intygar att leverantören uppfyller vissa miljöledningsstandarder, ska myndigheten hänvisa till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG eller till miljöledningsstandarder som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder. Miljöledningsstandarderna ska vara certifierade av organ som uppfyller unionslagstiftningen eller internationella standarder för certifiering.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

Sida 10
12488-11 E och
12519-11 E

Myndigheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder som lämnas av leverantörer.

Enligt 16 kap. 1 § LOU får en leverantör, som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 5 §, i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt den paragrafen.

I 16 kap. 5 § LOU anges att rätten, om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Högsta Förvaltningsdomstolen har funnit att de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när. (se RÅ 2002 ref 50)

LOU ger inte närmare besked om hur ett förfrågningsunderlag ska vara utformat eller hur en utvärderingsmodell ska vara konstruerad utöver vad som kommer till uttryck i de allmänt hållna bestämmelserna i 1 kap. 9 § samt 12 kap. 2 §. En av de grundläggande principerna för offentlig upphandling gäller kravet på transparens (öppenhet och förutsebarhet). Denna princip medför främst en skyldighet för den upphandlande myndigheten att lämna tydlig information om upphandlingen och det praktiska tillvägagångssättet vid denna. För att anbudsgivarna ska ges samma förutsättningar för anbudsgivningen måste förfrågningsunderlaget vara klart och tydligt och innehålla samtliga krav på det som upphandlas. En leverantör ska på grundval av förfrågningsunderlaget kunna avgöra vad

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 11
12488-11 E och
12519-11 E

den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och en utvärderingsmodell ska vara utformad så att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat.

Förfrågningsunderlaget

I förfrågningsunderlaget anges bl.a. följande.

3. Upphandlingens omfattning

Parkeringsövervakningen bedrivs på ca 100 000 bilplatser inom Göteborgs kommun. Därutöver tillkommer också bostadsområden och andra områden med parkeringsförbud. Parkeringsövervakningen sker civilrättsligt enligt lagen om kontrollavgift vid olovlig parkering, LKOP. Den totala mängden kontrollavgiftsfakturor bedöms till mellan 70 000 och 80 000 stycken per år. Parkeringsövervakningen beräknas till ca 25 000 till 35 000 timmar per år.

3.6 Avtalstid

Avtalsperioden är 2012-03-01 till och med 2016-12-31 (fem år) med möjlighet till ett års förlängning (2017).

5. Krav på tjänsten.

5.4. Utrustning

Leverantören skall inom ramen för avtalat timpris tillhandahålla utrustning som uniform, bil, skrivutrustning, telefon, kommunikationsradio, handterminaler, etc. för att uppdragen skall kunna lösas enligt avtalet.

5.12. Kvalitetsarbete

.....
.....

Leverantör skall arbeta efter kvalitetsledningssystem ISO 9001 eller motsvarande.

Om kvalitetsarbete inte genomförs enligt ovanstående kan detta komma att anses som väsentligt avtalsbrott och avtalet kan komma att sägas upp av Parkeringsbolaget.

Vidare skall leverantören i anbudet ange om man genom tredjepartsrevision är certifierad enligt kvalitetsledningssystem ISO 9001. Om leverantören är certifierad skall kopia av certifikat bifogas anbudet.

5.13. Verifiering av kravkriterier

Om certifiering enligt ISO 9001 resp. ISO 14002 (eller motsvarande) genomförs, påverkar det anbudsprövning i enlighet med vad som framgår av 7. Utvärderingskriterier.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 12
12488-11 E och
12519-11 E

6. Särskilda kontraktsvillkor

6.1 Miljö

Med stöd av LOU (2010:571) 11 kap. 15 § och med hänvisning till förordningen (EG) nr 761/2001 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljöredovisningsordning (EMAS) skall leverantören genomföra och redovisa tredjepartsverifikation att nedanstående krav uppfylls. Tredjepartsverifikation kan exempelvis utgöras av miljömärkning i enlighet med ISO 14024, certifiering enligt miljöledningssystemet ISO 14001 i enlighet med ISO 14025 eller likvärdiga intyg från organ som är etablerade inom EES.

Kopia av certifikat eller annat intyg skall bifogas anbudet.

Under avtalstiden skall leverantören årligen bekosta, genomföra och redovisa tredjepartsverifikation att de ursprungliga kraven i enlighet med leverantörens anbud och eventuella tillkommande krav, uppfyllts.

6.1.1 Miljöledningssystem

Leverantören skall vid leveransens start ha ett strukturerat miljöledningsarbete som avser uppdraget och minst innehåller följande:

- a) en implementerad miljöpolicy
- b) rutiner för att säkerställa att alla lagar och föreskrifter som berör verksamheten efterlevs
- c) rutiner för att minska bränsleförbrukningen och utsläppen av växthusgaser
- d) rutiner för att säkerställa att förarna håller gällande hastighetsbestämmelser
- e) rutiner för kontinuerlig redovisning av fordonsflottans miljöprestanda
- f) rutiner och metoder för att som säkerställer att miljökrav följs i enlighet med avtalet
- g) rutiner för att hantera avvikelser
- h) rutiner och metoder för redovisning och rapportering till Parkeringsbolaget.

Leverantör kan redovisa detta med en beskrivning i anbudet eventuellt kompletterat med certifikat för ISO 14001, EMAS, FR 2000, branschspecifikt ledningssystem eller likvärdigt.

6.1.2 Krav avseende fordon, däck och bränsle

.....

7. Utvärderingskriterier

Vid utvärdering kommer följande kriterier och faktorer att användas för fastställande av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet:

- a) Om något av fordonen som omfattas av uppdraget har ett högre utsläpp av CO² än 195g/km så ökas utvärderingspriset med 100 SEK/tim.
- b) Om något av fordonen som omfattas av uppdraget inte är utrustade med ISA (Intelligent Stöd för anpassning av hastighet) så ökas utvärderingspriset med 50 SEK/tim.
- c) Om något av fordonen som omfattas av uppdraget inte är utrustade med alkoholås så ökas utvärderingspriset med 50 SEK/tim.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 13
12488-11 E och
12519-11 E

- d) Om minst 25 % av fordonen som omfattas av uppdraget uppfyller definitionen för miljöbil (fordon för max 5 personer inkl förare) minskas utvärderingspriset med 100 SEK/tim
- e) Om minst 50 % av fordonen som omfattas av uppdraget uppfyller definitionen för miljöbil (fordon för max 5 personer inkl förare) minskas utvärderingspriset med 150 SEK/tim
- f) Om 100 % av fordonen som omfattas av uppdraget uppfyller definitionen för miljöbil (fordon för max 5 personer inkl förare) minskas utvärderingspriset med 250 SEK/tim
- g) Om fordonen som omfattas av uppdraget drivs enbart med förnybara bränslen så minskas utvärderingspriset med 50 SEK/tim.
- h) Om leverantören genom tredjepartsrevision är certifierad enligt ISO 9001 eller motsvarande, minskas utvärderingspriset med 10 SEK/tim.
- i) Om leverantören genom tredjepartsrevision är certifierad enligt ISO 14001 eller motsvarande, minskas utvärderingspriset med 10 SEK/tim.

Punkterna a – c och g – i kan läggas till eller dras ifrån var och ett för sig, medan d – f är alternativa möjligheter.

Tilldelningsbeslutet

Av tilldelningsbeslutet framgår att anbud inkommit från tio anbudsgivare och att samtliga anbudsgivare uppfyllt förfrågningsunderlagets skall-krav och är kvalificerade för utvärdering.

Förvaltningsrättens bedömning

- Skall-krav

En upphandlande myndighet kan i förfrågningsunderlaget ställa krav på såväl anbudsgivaren som på den vara eller tjänst som ska upphandlas. I aktuellt förfrågningsunderlag har bl.a. ställts upp ett krav på att anbudsgivaren ska arbeta efter kvalitetsledningssystem ISO 9001 eller motsvarande. Det finns däremot inget sådant krav som avses i 11 kap. 14 § LOU på att anbudsgivaren genom tredjepartsrevision ska vara certifierad enligt kvalitetsledningssystemet ISO 9001. Vad gäller miljöledningssystem har i för-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**Sida 14
12488-11 E och
12519-11 E

frågningsunderlaget ställts krav på att anbudsgivaren skall genomföra och redovisa tredjepartsverifikation vad avser miljöledningssystem och att kopia av certifikat eller annat intyg enligt 11 kap. 15 § LOU skall bifogas anbudet.

Med hänsyn till upphandlingens föremål och omfattning anser förvaltningsrätten att ställda skall-krav på anbudsgivarnas tekniska och yrkesmässiga kapacitet avseende kvalitetsledningssystem och miljöledningssystem är proportionerliga.

Av tilldelningsbeslutet framgår att Parkeringsbolaget funnit att såväl Custors anbud som EuroParks anbud har uppfyllt förfrågningsunderlagets skall-krav och att bådas anbud därmed gått vidare till utvärdering.

- Utvärderingskriterier

Custor hävdar att kravet på tredjepartscertifikat avseende miljöledningssystem, (se förfrågningsunderlagets punkt 7 i), är ett oproportionellt utvärderingskriterium eftersom aktuell tjänst omöjligen kan ge upphov till någon stor miljöpåverkan. Av de i förfrågningsunderlagets punkt 7 uppställda nio olika kriterier och faktorer som vid utvärderingen kommer att påverka priset, uppåt eller nedåt, har sex av dessa bäring på miljön. Det är således tydligt att Parkeringsbolaget lägger stor vikt vid den miljöpåverkan dess verksamhet medför. Med hänsyn härtill och till den relativt låga prispåverkan just punkt 7 i) har, i förhållande till prispåverkan för de övriga kriterierna, anser förvaltningsrätten att uppställt kriterium gällande tredjepartscertifikat avseende miljöledningssystem är proportionerligt.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 15
12488-11 E och
12519-11 E

- Felaktigt gjorda prisavdrag

Custor hävdar att anbuden från anbudsgivarna G4S, SBT, Cubsec, Noka, Skandia och Securitas inte skulle erhållit prisavdrag för certifikat gällande kvalitetsledningssystem och miljöledningssystem då aktuella certifikat avser annan verksamhet hos dessa leverantörer än parkeringsövervakning. Enligt förvaltningsrättens bedömning har det i förfrågningsunderlaget efterfrågats certifiering gällande huruvida anbudsgivaren (leverantören) arbetar efter kvalitetslednings- respektive miljöledningssystem som uppnår viss nivå. Vad Custor anfört visar inte att viss del av de olika anbudsgivarnas verksamhet inte skulle omfattats av dessa ledningssystem. Vid sådant förhållande står Parkeringsbolagets åtgärd att ge prisavdrag för tredjepartscertifikat avseende anbuden från G4S, SBT, Cubsec, Noka, Skandia och Securitas inte i strid mot någon bestämmelse i LOU.

- Ej erhållet prisavdrag

Custors anbud

Som ovan angetts anser förvaltningsrätten att utvärderingskriteriet gällande tredjepartscertifikat avseende miljöledningssystem är proportionerligt. Det är ostridigt att tredjepartscertifikat avseende kvalitetsledningssystem är proportionerligt. Det är även ostridigt att Custor inte gett in något tredjepartscertifikat vare sig avseende kvalitetsledningssystem eller miljöledningssystem. Parkeringsbolagets åtgärd att inte ge prisavdrag i dessa avseenden är således i enlighet med vad som angetts i förfrågningsunderlaget.

EuroParks anbud

Det är ostridigt att EuroPark inte gett in något tredjepartscertifikat vare sig avseende kvalitetsledningssystem eller miljöledningssystem. Parkeringsbolagets åtgärd att inte ge prisavdrag i dessa avseenden är således i enlighet med vad som angetts i förfrågningsunderlaget.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 16
12488-11 E och
12519-11 E

- Addicis anbud

Custor hävdar att Addici Security AB felaktigt erhållit prisavdrag för certifikat avseende kvalitetsledningssystem eller miljöledningssystem eftersom certifikaten avsåg annat bolag.

Av utvärderingsprotokollet kan utläsas att även om Addici Security AB inte skulle erhålla prisavdrag för ingivna certifikat skulle Custors placering i utvärderingen ändå inte uppnå plats för att komma i fråga för tilldelning av kontrakt.

De av Parkeringsbolaget gjorda prisavdragen för Addici Security AB i aktuella underkriterier är således sådana att Custor inte lidit eller kunnat komma att lida skada. Förutsättningar för åtgärd med stöd av 16 kap. 5 § LOU i denna del saknas därför. Därmed saknas skäl för förvaltningsrättens prövning av första ledet i 16 kap. 5 § LOU, dvs. om Parkeringsbolaget brutit mot 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag vad gäller åberopade brister i denna del.

- Custors yrkande i anledning av överklagat beslut angående sekretess

Custor har yrkat att Förvaltningsrätten beslutar att avtal inte får tecknas innan Custors överklagande av Parkeringsbolagets beslut att sekretessbelägga delar av Securitas och G4S anbud prövats i högre instans (Kammarrätten). Kammarrätten i Göteborg har den 8 december 2011 beslutat upphäva beslutet och visat målet åter till Göteborgs Stads Parkeringsaktiebolag för ny prövning. Förvaltningsrätten har den 2 januari 2012 i anledning av Kammarrättens beslut gett Custor tillfälle att slutföra sin talan i målet, men

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

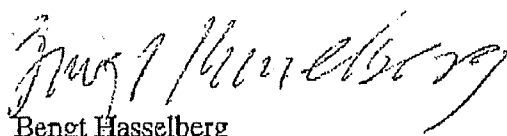
DOM

Sida 17
12488-11 E och
12519-11 E

har inte avhört. Vad Custor anfört i denna del utgör inte grund för ingripande mot upphandlingen.

Sammantaget finner förvaltningsrätten att vare sig det som Custor har anfört eller det som EuroPark har anfört utgör grund för att förordna om åtgärd mot aktuell upphandling. Ansökningarna ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Bengt Hasselberg

Rådman

Föredragande i målet har varit föredraganden Margaretha Fåhræus

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original satat uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU